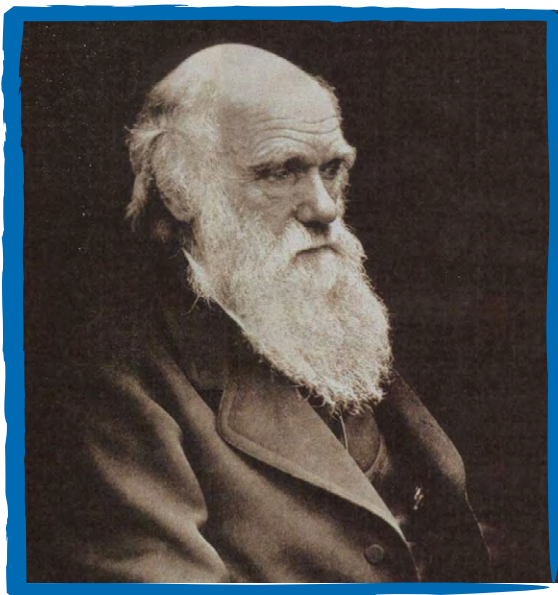

fent història:

El 2009 se celebraven dos-cents anys del naixement del biòleg anglès Charles Robert Darwin, i es commemoraven els cent cinquanta anys de la publicació de la seva obra més coneguda: *L'origen de les espècies*.

Potser no tan popular, però no per això desconeguda, és l'obra publicada el 1872 amb el títol *L'expressió de les emocions en els animals i l'home*, un llibre a mig camí de la psicologia i la biologia en què Darwin escrigué sobre les expressions dels animals i les persones. I és per això que el biòleg és considerat un dels pares de la psicologia.

Cal dir que en obres anteriors com *L'origen de l'home* (de la qual *L'expressió de les emocions en els animals i l'home* havia de ser un capítol, però que l'extensió el va fer aparèixer en forma de llibre) ja s'hi respiren algunes idees que apareixen a l'obra sobre les emocions. Una publicació, que, en alguns punts, no acaba de lligar amb la selecció natural que havia proposat anteriorment, ja que s'hi considera, per exemple, que algunes expressions perduren tot i no manifestar-se en el context originari; i en aquest sentit,

seguint la selecció natural, una cosa innecessària no hauria de perdurar.

Després d'un període d'influència, entre finals del segle XIX i els primers anys del segle XX, l'obra fou oblidada per ser recuperada de nou per part dels biòlegs de la conducta, és a dir, els etòlegs, devers la dècada de 1950.

A *L'expressió de les emocions en els animals i l'home*, Darwin, amb els principis d'**hàbits útils associats** (és a dir, la conservació d'algunes expressions que havien estat útils en un altre context), de l'**antítesi** (quan apareix una emoció oposada a una de coneguda i es reacciona de manera contrària a la qual reaccionaríem davant l'emoció que ja coneixem) i de l'**acció directa del sistema nerviós** (també influït pels hàbits), va explicar les expressions emocionals. Considerà que n'hi havia de tres tipus: els **reflexos** (que són innats, heretats), els **hàbits** (creats segons les lleis d'associació i que poden convertir-se en instints, per herència, i de fet segons el biòleg és el més probable) i els **instints** (a mig camí dels reflexos, perquè són hereditaris, i dels hàbits, per la seva complexitat; tot i ser hereditaris, s'hi poden produir variacions).

Els reflexos i els instints són les expressions que considerava autèntiques, reaccions innates identificables també de manera innata.

Per desenvolupar la seva teoria, Darwin va realitzar un treball de camp observant les expressions de persones de diferents cultures, nadons, persones cegues de naixement, animals semblants físicament als humans, expressions que apareixien en obres d'art o es-

Darwin i les emocions

timulant músculs relacionats amb algunes emocions. Amb tot això demostrava que hi hauria unes emocions bàsiques.

En el llibre, després d'exposar la seva teoria, hi comentà les expressions que manifesten animals i persones davant algunes emocions. Fins i tot acompanyà les explicacions amb dibuixos i fotografies que il·lustren les expressions comentades.

Pel que fa als animals, dedicà un capítol a explicar-ne les expressions de manera genèrica, i en el següent explicà com s'expressen alguns animals. En els següents capítols exposà diferents emocions que experimenten els humans, com s'expressen i què causa algunes d'aquestes manifestacions expressives, com les llàgrimes, per citar-ne un exemple.

Les emocions i les expressions sobre les quals va parlar Darwin, agrupades, són: sofriment i plor; decaïment, ansietat, pena, desànim i desesperació; alegria, bon humor, amor, sentiments de tendresa i devoció; reflexió, meditació, mal humor, ressentiment i determinació;

odi i còlera; desdeny, rebuig, disgust, culpabilitat, orgull, impotència, paciència, afirmació i negació; sorpresa, desconcert, por i horror; i finalment, atenció centrada en un mateix, vergonya, tímidesa, modèstia: posar-se vermell.

Darwin acabà el llibre fent unes consideracions finals i un resum, on reafirmà qüestions exposades prèviament, com *“que totes les expressions més importants exhibides per l'home són iguals a tot el món. El fet és interessant, ja que proporciona un argument a favor que les diferents races descendeixen d'un mateix tronc patern”*. A més, hi opinà, entre d'altres qüestions, que *“Els moviments de l'expressió a la cara i el cos, sigui quin sigui el seu origen, són en si de la major importància per al nostre benestar. Serveixen com a primers mitjans de comunicació entre la mare i el fill”*. També va escriure que *“Els moviments doten de vitalitat i energia les nostres paraules i revelen els pensaments i les intencions dels altres millor que les paraules, que poden ser falses”*. Finalment, digué que *“L'expressió oberta d'una emoció a través de signes externs intensifica aquesta emoció”*.

Avui dia, tothom sap la importància que té la comunicació no verbal, i aquí les emocions i l'expressió d'aquestes tenen un pes molt important. Ja ho deia Darwin!